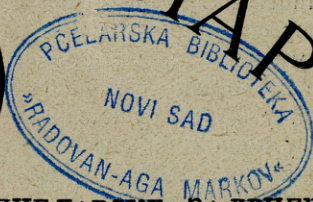

Поштарина у готовом плаћена.

Срем. Карловцима, 1. марта 1923.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број
3.

Издаје једампут месечно.

Главни уредник:

Одговорни уредник:

Година
XX.

Ђорђе Коларовић.

Глиша Микић.

Пчеларски Календар.

Март.

Живот се буди у свима кошницама. Ако буде лепо време, пчеле ће излетати. Матике почињу већма лећи. Пчеле за легло требају хране, коју справљају од меда, рђе и воде. Меда и рђе имају пчеле у кошници, а воду морају да доносе с поља. Зато је дужност пчеларева, да не заборави на појила. Камо се пчеле с пролећа навикну ићи на воду, тамо ће летети целе године. Ако пчеле у рано пролеће морају далеко за воду летети, тада их много пропадне. Пчелар дакле треба у близини пчелињака да постави појила и тада не може бити губитка, бар не великог губитка.

Ако се време улепша, па пчеле направе већ опћи излет, тада ће пчелар прегледати сумњиве кошнице. Сумњива је кошница, у коју пчеле улећу без рђе или са мало рђе, док међутим пчеле из других кошница носе доста рђе. При прегледању, главно је видети, има ли легла и какво је легло. По томе ћемо знати одмах и каква је матица. Сабијено легло значи добру матицу. Рејаво легло значи малаксалост матице. Рђав црв значи трутовњачу или неоплођену матицу, јер се могла догодити потајна промена матице доцкан у јесен, када се матица није могла оплодити. А може рђав црв да потече и од назовиматице. Но ово се ређе догађа, јер назовиматице су младе пчеле, а таквих може ретко бити већ у рано пролеће, али може да их буде. У свима наведеним случајевима треба се знати помоћи. Слабице и безматке треба спожити са најближом добром кошницом.

Ако ли нађемо који јак народ али без икаква легла, то треба такав народ три четири вечера прихранити течним медом,

на ако и онда не нађемо јаја, знак је, да је матица или саката или је нема; тада кошницу треба добро прегледати. Свако пак прегледање има се безуветно обавити онда, кад је лепо време, и то од 12 до 2 сахата после подне.

Пчелар ће пак имати једну опћу ревизију да обави т. ј. један и исти посао да сврши у свима кошницама, а то је, да очисти патос од труња и свега онога, што се преко зиме на патосу скупило. Ревизија се ова најлакше обави, ако је пчелар пред зиму под оквире подвукао дебелу хартију вејтином премазану. Те се хартије сад извуку, труње се добро прегледи, јер се, како већ у фебруару казасмо, из труња да много шта дознати како је у кошници, очисте се и опет под оквире подвуку, где ћемо их до конца марта држати. За што треба те хартије испод оквира извући? Зато, јер су пчеле већ у априлу по цео дан и на патосу кошнице и хоће ту хартију да нагризају и тиме праве штете и дангубе. Треба одмах и то споменути, да се кошнице чисте кад нема хартије овако: сваких 10 дана очистићемо стругачем патос од труња и то треба чинити из јутра рано пре него што је отпочео лет, кад је још похладно, јер се тада пчеле повуку горе између саћа.

Будући се легло сваким даном све више шири, то ће нагло крњити мед у кошницама. Ако смо свакој кошници оставили 10 кг. меда, без бриге смо док не удари паша. А да ли ће паша пре или доцније ударити, стоји до времена. Како пак у рано пролеће нема још довољно паше, то пчеле обилазе сваки кутић и хоће да нападају друге кошнице. Зато док не удари паша, стесни лета на свима кошницама, да може само по једна пчела излетати и улетати.

Приметимо ли да која кошница има срдоболу и да пчеле из такве кошнице не излећу, то је најбоље такову кошницу сумпором угушити. Кошницу треба цеђем добро орибати и годину дана не употребљавати. Саће претопити а мед употребити.

Ако имамо залишна саћа, треба га због метиља сумпорисати, и то понављати сваких 14 дана.

Сима Жигић, парох.

Уређивање пчелињака.

О уређивању пчелињака већ је доста писано, а ја ћу изнети неке важније напомене, које ће бити корисне за почетнике у пчеларству.

За пчелињак није згодно место на отвореном пољу, јер ту ветар може велику штету нанети. Јаки ветар може кошницу превалити и пчеле узнемирити баш у најнезгодније доба, кад пчеле требају мир и тишину. Поред тога, на отвореном пољу јача је струја ваздуха, а то смета пчелама при излетању на пашу и при вра-

ћању с паше. За пчелињак треба изабрати место у заклону, али тај заклон не сме бити јако висок (н. пр. зид од куће), да пчелама смета при излетању на пашу, а још више при враћању с паше у своју кошницу.

Многи пчелари немају згодног места за пчелињак, па како ће се они помоћи? Ако за пчелињак немамо згодну заветрину, — место од природе заклоњено, тада морамо сами изабрано место удешавати, да одговара нашој потреби. Јака струја ваздуха не треба да иде на кошнице; ако место оградимо плотом или тарабом, начинили смо заветрину. Најједноставније, најлакше и најкорисније заштитићемо свој пчелињак, ако око њега посадимо живицу, а у њему воћке. За неколико година воћке ће начинити заклон и заветрину на пчелињаку, и сачуваћемо своје пчеле од непогоде.

Око пчелињака можемо посадити медовите воћке, племенито воће, или дрвеће корисно за економску потребу. Сад је време да се набављају воћке, које ћемо око пчелињака и у пчелињаку посадити. Сађењем воћка имаћемо ову корист: 1. начинићемо заветрину у пчелињаку и сачуваћемо многе пчеле од пропасти; 2. поправићемо пчелињу пашу и имаћемо корист од племенитог воћа или дрвета за потребу и 3. начинићемо себи угодност т. ј. имаћемо хлада при прегледању кошница, а поред тога имаћемо згодне воћке за хватање природних ројева.

Не само спољашњем, него још више унутрашњем уређивању морамо пажњу поклонити, па ћемо пчеле сачувати, кад се са теретом враћају с паше у своју кошницу.

Кошница има своја врата, која зовемо летом, јер оно служи пчелама за улаз и излаз. Пред сваким летом мора бити седало, које много олакшава пчелама при излету на пашу и при враћању са паше. Међутим често видимо, да пчеле пронађу пукотину на кошници, и на њу излећу и улећу, као да нема лета на кошници. Добар пчелар ту неуредност неће дозволити, него ће пукотину запушити, и пчеле приморати, да се летом служе.

Пчеле имају ванредну моћ оријентирања и у нормалним приликама свака пчела иде у своју кошницу. Пчеле се у брзом лету враћају с паше и падају на лето своје кошнице; нема ту облетања, не буну их сличност, један облик, једна боја свих кошница, сигурним путем

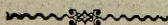
иду у своју кошницу. У пролеће се догоди, да после топлог сунца, када је хиљадама пчела у пољу запослено, изненада дуне ветрина и навуку се облаци, тада видимо, како се пчеле журе кући, настаје метеж у пчелињаку, а особито на лету и његовој околини. У силним гомилама хиљадама пчела жури се кући, траже заклон и заштиту у својим кошницама. Многе пчеле промаше лето своје кошнице, падају на лета и кровове других кошница, а многе падају на земљу, да се више никад не подигну, него на хладној земљи прозобу.

Многе пчеле гурају се и гомилају се на лету, само да се спасу, а још је горе на пукотинама, кроз које место кроз лето излећу, пак не могу брзо да уђу, него се нахвата клупче пчела, које страдава од непогоде. Са изненадном буром обично је скопчана и нагла промена температуре. Изненада и нагло наступи хладноћа, од које читаво клупче пчела на пукотинама обамре, зато треба пукотине затворити, а лета са седалом уредити. У пролеће изненадни ветрови направе доста штете на уређеним и заштићеним пчелињацима, а још је црње и горе на незаштићеним и неуређеним пчелињацима.

Сваки пчелар треба свој пчелињак у реду да држи, јер и тиме чува и спасава своје пчеле. У пчелињаку не сме бити траве, корова, јер оптерећене пчеле с паше кад падну на земљу, имају муке, док се не искобељају из траве и корова, а многе ту и пропадну. Поред тога у трави и корову сакривају се жабе, мишеви, гуштерови и т. д. који хватају пчеле које падну у траву. Пчелињак треба да је чист, а још је боље, ако је присут песком, јер није у њему јака влага, а поред тога можемо посматрати и оне пчеле, које на земљу падну.

Неки људи говоре, да би пчеларили, али немају згодног места за пчелињак. Ретки су пчелињаци, који су својим природним положајем згодни и повољни за пчеларство, него у већини случајева пчелари су недостатке отклонили, а својим трудом и радом учинили су место прикладним, за пчелињак. Ко има воље и смисла за пчеларство, тај се не изговара немањем згодног места за пчелињак, него од незгодног места ствара прикладно и лепо место за пчелињак.

Носта Селеровац, парох.

Први пролетњи послови.

Код другог или трећег пролетњег излета кошнице безуветно треба прегледати, ишчистити и, којој је потребно, помоћи или храном или другим. Бадра пажња при овоме првом прегледу веома је важна. После овога прегледа пчелар мора имати јасну слику свога пчелињака, а на основу те слике већ сада мора себи створити план за пчеларење у овој години.

Једна од ствари, које се имају запазити приликом овога прегледа, јесте и та, да пчелар друштва према њиховој јачини подели и одмах тачно обележи у коју врсту које спада: 1. врло јака; 2. средње јака и 3. слаба.

Како ће пчелар те године пчеларити, у првом реду зависи од сврхе, која се те године има постићи; јер друкчије ће пчелар радити, ако иде за умножавањем кошница, а друкчије ако иде за тим, да добије што више меда. Које, од ова два, има у тој години постићи, управо, шта му је сврха, с тим већ сада мора бити потпуно начисто, јер ће иначе промашити циљ. Знано је, да једна иста кошница, не може дати обилно меда и ројева, него може дати само једно.

Знајући за ово, пчелар ће друкчије пчеларити ако путује на мед, а друкчије на ројева.

Онај пчелар, који намерава добити што више меда, а не умножавати, настојаће да му сва друштва стигну за главну пашу што јача.

У многим нашим крајевима прва главна паша је багрена, који цвета око половине маја, дакле, доста рано, због чега је потребно много пажње и вештине, да би се друштва спремила, да јака дочекају ову важну пашу, цветаће багрена. Не успе ли пчелар за пашу спремити јака друштва, неће се набрати меда.

Како да се друштва за времена ојачају?

Поред довољно добре хране и саћа, јака па и средње јака друштва, до ове главне паше, развиће се у врло моћна тако, да ће пашу потпуно искористити. Само ваља пазити на ова јака друштва, да се не би изројила, јер тако ће нам успех бити по-кварен. Зато им треба увек дати довољно празнога простора, да не би наступила тескоба, и отворена лета, да не би трпела врућину. Јер, осим пчелињег инстинкта за ројењем, тескоба и врућина су два врло важна фактора, који приморавају пчеле на ројидбу.

Слаба се друштва не могу довољно развити до багрене паше, те због тога не могу исту ни искористити, зато пчелар неће ни оставити слабице, но ће их одмах у пролеће спојити, и то је најбоље са оним средње јакима: једна слаба једна средње јака, остављајући свагда бољу и млађу матицу. Овако спојена друштва дају врло добра друштва, која ће потпуно искористити пашу и доказати нам истинитост оне изреке: »Више вреди једна јака но десет слабих.«

Успех, и са моћним друштвима, биће само онда потпун, ако

имамо доста резервнога саћа. Друштво, које за време главне паше и саће израђује, неће постићи толики успех, јер велику количину меда утроши на то, а осим тога, велики део друштва за време најбоље паше дангуби градњом саћа и не излеће на пашу.

Према томе, *само јака друштва која имају задоста резервнога саћа и која се не роје*, само таква друштва, могу намети доста меда и *пчелара задовољши*.

Пчелар, који је намеран умножавати друштва, поделиће своје кошнице исто тако у три разреда, па ће од јаких добити ројеве, а и од средње јаких у случају добре године, а слабице ће оставити да се оснаже.

Паметније је, и у овом случају, спојити слабице са средње јакима, те их на тај начин учинити све јакима. Овако јака друштва могу дати свако и по два јака роја, а да ни маторка не ослаби. И док се онима, које су одређене да раде на меду, оставља довољно простора у кошници, дотле онима, од којих смо намерни умножавати, треба простор у кошници стеснити, оставивши им 10—12 оквира, а остали простор кошнице нека је за њих преградом затворен. Још се могу и лета држати стешњена. У недостатку простора и услед топлоте, пчеле ће се сигурније а и пре ројити, а рани рој нам је потребан зато, што ће исти себи спремити зимницу, а у доброј години може и меда да да. Позни ројеви пак, ретко кад могу себи зимницу да зараде. (Свршиће се.)

Нови Врбас.

Ж. Тошић.

Vitamine.

Ову реч све чешће налазимо у новинама. Ради ширег круга наших читалаца, ваља да кажемо шта значи реч *vitamine*. Ова је реч постала од латинске речи *vita*, која значи живот, а речју *vitamine* назвали су научници у храни (у јелу) којом се хранимо оне саставне делове, који дају снагу и живот нашем телу, да може да расте, да напредује, да се развија. *Vitamine* су битни саставни делови у храни, без којих наша храна, јело и пиће нема вредности.

Док се је до сад мислило, да т. зв. *фина* јела имају у себи и највише храњивих делова, и да она јела, која имају у себи више беланчевине, масти и угљених хидрата, боље хране и да јачају човечје тело, откад је *Dr. Cann* унео својом књигом »*The Art of Eating*« *нову светлост у науку о исхрани човека, научници данас доказују, да крај привидно најбољих јела, човечје тело пре или после ослаби и побољева, јер нема у тим јелима, у тој храни vitamine.*

Шта су управо *vitamine*? Научници трагају да то докуче, али до сад још нису нашли и утврдили хемијску формулу за *vitamine*. За сад толико су утврдили, да су *vitamine* врло комплицирана (сложена) хемијска уједињења и да се кристализују у иглице без боје на врелини изнад 245 С°.

Осим тога, посматрањем и испитивањем човека, животиња и биљака, дошли су научници до нових закључака. Научници светскога гласа доказали су, да храна која је справљана на великој ватри има у себи или врло мало, или нимало саставних делова, од којих тело расте и развија се, и да већина болести долази са погрешне хране, без храњивих саставних делова, који су названи — *vitamine*, а којих има у минералним солима свију јела, која нам природа пружа, где више где мање. Но ваља нам истаћи, што се у овој ствари највише тиче нас пчелара, а то је: да рафинирани шећер и сируп немају у себи *vitamine*, али га зато има у меду и то у истресаном меду. (Довде по *Bienen-Vater*-у бр. 12./1922.)

Ова, од научника првога реда своје струке, доказана чињеница, значајна је особито за нас пчеларе, јер поставља мед на оно узвишено место, које му је сама природа одредила, али са којега је свргнут ради нашега поквареног укуса. Профињени укус данашњег човека и грамжење за кухарницом, која више угађа устима и грлу, него здрављу, па поставља пред нас јела, која су само празна посланица, а не и здрава храна, јер нема у њима онога што даје снаге, крепости и здравља нашем телу, што ће му помагати да се развија и да расте, што ће га обнављати и чувати га од малаксалости, опадања па и пропадања, потиснуо је мед у страну.

Ова чињеница утврђена од научника хемичара потврдила је, да су стари Латини право имали, кад су још пре више хиљада година видели у меду „дар небесни“, и да је право имао онај старац, који је меду и зејтину (уљу) захваљивао, што је и у дубокој старости, задржао младачку свежину и здравље. Не само чувени лекари, него су данас и хемичари потврдили, да је мед заиста „здрава храна па и лек“. Етерична уља и мравиња киселина чине да је мед лековит, да чува и да лечи од болести, а *vitamine* у њему дају му снагу, која дограђује истрошену снагу тела, и помаже, да се тело развија, да расте и да буде здраво.

Хоћемо ли здравља нашем народу, особито нашем подмлатку, деци нашој, морамо пчеларити и на све могуће начине радити свима силама, да мед уђе у куће и у кухарнице наше. Кад се буде само за половину толико трошило на мед у нашем народу, колико се потроши на алкохолна пића, друкчије ће нам изгледати деца па и старци; да већ тако радимо дужи би био век човечји, друкчије би стајали и бројно и материјално. Но тиме још нисмо готови.

Као што храњивост, или да кажемо са научницима *vitamine* у меду имају вредност за човека и његово здравље, исто то вреди и за пчелу. Научници су потврдили, да имају право пчелари, који се држе правила, да је мед права, потпуна и једина храна за пчелу, на којој пчела може бити здрава и јака, на којој може напредовати, добро се развијати и одолевати разним болестима.

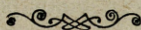
Чувени швајцарски пчелар. Dr. Крамер још пре више година назвао је шећер *Halbkost* (половна храна), а тога су мишљења и скоро сви чувени немачки пчелари.

Шећер, дакле, треба да буде и да остане храна пчелама само за невољу, кад не може пчелар да набави добра, чиста и здрава меда. Шећеру је место на пчелињаку само за нужду, да се пчеле сачувају од глади. Ко редовно отима пчелама њихову природну храну — мед, и заваарава их прихрањивањем шећером, тај вара већма себе него пчеле, јер спрема својему пчелињаку сигурну пропаст.

Шећер нигда није мед, па ни онда, кад га пчеле донекле инвертирају и унесу у саће. Зато не треба ни говорити ни писати о „шећерном меду“.

Под именом меда несме се ништа друго разумети, него „*слашки сок, којег су пчеле из цвешних чашица и иначе са живих биљака сабрале, у мед претвориле и у своје саће унеле*“.

Ђорђе Коларовић.

Ко је крив што се јављају туђице?

Туђице се зову оне пчеле, које нападају туђу кошницу и односе мед из ње. Туђице су дакле напаст, испрва за једну кошницу, а после и за друге кошнице. Могу да упропасте не само једну кошницу, него и више кошница, па и цео пчелињак. Туђице могу бити пчеле са нашега пчелињака, а могу бити и пчеле са туђег пчелињака. Што се туђице појаве, крив је у много случајева сам пчелар. А будући пчелар треба да зна, шта изазива туђице и будући је у његовој руци, да те узроке спречи, то се може рећи, да је сам пчелар увек крив, ако му туђице начине штете. Треба запамтити, да је лакше свако зло спречити него лечити.

1. *Кад се јављају туђице у пролеће?* Чим у пролеће после ошћег излета, наступи лепо време, пчеле ће излетати тражећи хране за легло. Пошто у рано пролеће или нема никакве паше, или је паша врло слаба, то пчеле осетивши мирис меда облећу и нападају другу кошницу. Туђице се појаве прво у малом броју, а кад успеју у своме послу, то оне већ јаве својим другима, где су нашле извор сласти, те после нападају у масама. Од туђица у пролеће најпре страда *а) безматак.**) Зато чим опазимо, да је једна кошница постала безматак, треба јој помоћи, ако се може, додавањем залишне матице, или додавањем каквог ројчета с добром матицом, или спајањем са суседном кошницом, која има добру матицу. Дакле немој трпети безматке у пчелињаку своме; *б) слабица.* И оваку кошницу најпре пронађу туђице, јер и слабица се не може да брани одважно, а безматак још се мање брани, јер у туђицама види свој спас. Немој трпети дакле слабице, јер

*) Има разлике између безматка. Ако је безматак у таквом стању, да може извести матицу или већ има матичњака, то се овакав безматак брани као кад би имао матицу. Ако је пак безматак у таквом стању, да пчеле немају на чему да изведу матицу н. пр. код другенца кад му матица на спаривању пропадне, то се оваки безматак слабо брани и лако подлеже. С. Ж.

ће ове постати лако пленом туђица. Зато узими јака друштва, са доста младих пчела, те ће ти такове кошнице из зиме јаке изаћи у пролеће; *в) подерана и пукнуша кошница.* Туђице најрађе траже пукотине и рупе на кошници и туда се увлаче у кошницу, јер ту нема стражарица. Чим се тако кришом увуку у кошницу, гледају пре свега да матицу убију. Шта више, могу и саме домаће пчеле да убију своју матицу, јер матица, осетивши да има туђица, јако се узнемири и почне тумарати, што јако утече и на домаће пчеле. Чим је матица убијена, настаје у кошници прави дар мар. Туђице ударају и на лето, али ту их дочекају стражарице и посао не иде тако лако. За то немој трпети подераних ни пукнутих кошница. Осим тога запамти ово: у пролеће после првог опћег излета, ако наступе лепа дани, стесни лета на свима кошницама и држи их тако, док не удари паша. Кад има паше, туђице не нападају, јер имају на другој страни посла. Из овога се види, да је лакше туђицама стати на пут, него их сузбити, кад се већ појаве и острве. Често пута опусте туђице једну кошницу, а пчелар то и не зна. Зато мора пчеларево око будно бити и добро пазити на кошнице после првог опћег излета, кад наступе лепа топла дани. Ако пред вече, кад је већ престао лет у свима кошницама, опази пчелар, да нека кошница има још жив лет и да се дуго не смирује, знак је да су пчеле из те кошнице туђице и треба добро пазити, откуда долећу и ако је могуће да се тако пронађе и нападнута кошница. Код нападнуге кошнице опазимо мртвих пчела, које се искосише у одбрани и нападају. Чим смо пронашли нападаче и нападнуге, треба обе кошнице пренети у мрачан простор, лето им решетком затворити и држати их тамо два три дана, и тек онда их изнети на њихово место у пчелињак. Можемо уз то, пре него што их метнемо на њихова места, усети у једну кошницу какву мирисаву течност, а у другу кошницу какву другу мирисаву течност. А можемо и обема кошницама лето намазати каквом течношћу, која има јак мирис н. пр. петролеум, карбол и др. Лета треба стеснити на свима кошницама тако, да може само по једна пчела улазити и излазити. Тим се нападнуге лакше бране, а нападачи немају маха да нападају. Ако смо нашли нападнугу кошницу, а међутим су туђице са другог пчелињака, треба нападнугу кошницу однети у мрачну стају затворивши јој лето решетком и држати је тамо два три дана. На њено место метнућемо празну кошницу, да не би туђице одмах навалиле на суседне кошнице, а уз то треба лета на свима кошницама стеснити. Ако су туђице са нашег пчелињака најбрже их можемо одбити, ако их обезматичимо, па им после неколико дана дамо у кавешчићу њихову матицу.

2. Кад се јављају туђице у лето? Чим у лето паша попушта или је нестане, туђице се јављају као помамне. Зато чим се паша приближава крају своје или је нестане, стесни лета на свима кошницама. Али да не би била несносна врућина у кошницама то треба уместо прозора ставити оквир, који има решетку од жица, кроз које се пчеле не могу провући, а овај оквир мора

бити толико исто велики као и прозор, да удара о све четири стране кошнице. Тим начином биће више ваздуха у кошници, што је најглавније. А ако су врућине несносне, онда можемо преко ноћ врата од кошнице скинути, и тако ћемо кошнице расхладити без бојазни, да ће нам која пчела моћи излетети или да ће што моћи ући у кошницу. Ујутро рано треба опет врата наместити. Ако ли у лето у размацама између једне и друге паше спекулативно прихрањујемо треба пазити, да се мед не расипа по пчелињаку. Прихрањивати треба у вече, кад је престао лет, а у јутро треба рано судиће из кошница извадити. Ако вадино оквире с медом, да их истресемо, то треба брзо радити и оквире с медом у сандуку покрити мокрим чаршавом и тако их носити тамо где ћемо мед истресати. Мед треба истресати у добро затвореном простору, да пчеле не могу улазити и при радњи нам сметати. Када смо са истресањем готови, не треба истресаљку и истресено саће метнути на поље, да их пчеле олижу. Ту може бити невоље, о чему ћемо другом приликом коју рећи. У ројидбе пази нарочито на изројене маторке и другенце, као и кошнице и којима си изменио матице, давши им матичњаке, јер у свиму тим кошницама су младе матице, које при излету на спаривања могу да пропадну, и друштво да остане безматка. А безматка је као наручен за туђице. Слабице немој трпети, него их или спајај или им измени матицу, те појачавај зрелим леглом из јаких кошница. Зрелог легла у ројидби има на претек. Кад су јаке врућине, избегавај што више можеш сваки рад око пчела и кад мораш да радиш, ради изјутра или у вече, нарочито ако нема паше.

3. *Кад се јављају туђице у јесен?* Чим паше нестаје, туђице нападају. Зато држи лета стешњена, док не захлади и док траје лет, а после удеси лета за зиму због мишева. Ако у јесен спекулативно прихрањивамо, да би нам кошнице ушле у зиму са доста младих пчела, ваља то прихрањивање обавити као што треба, прихрањујући у вече, а ујутро вадећи судиће напоље. За време прихрањивања, стесни лета на свима кошницама. Тако исто поступај и при прихрањивању из невоље, ма у које доба године.

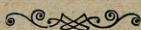
Из овога што смо казали види се, да је у много случајева крив туђицама сам пчелар. А кад су томе злу криве друге прилике, пчелар треба да зна, да се од зла може одбранили, само се треба знати наћи у таким приликама. Да помогнем пчелару почетнику у тој ствари, то ми је и била намера са овим чланком.

На послетку да кажем још нешто. Кад мало боље разгледамо питање, *зашто се јављају туђице* ми ћемо видети и овде донекле нешто добро. Природа се побринула, да се одржи оно само, што је добро, а све остало од мање вредности мора да пропада. Ми смо казали, да туђице пре свега нападају безматке и слабице. И једно и друго пре или после мора пропасти. Шта дакле раде туђице? Оне нападају безматке и слабице и тиме спасавају оно, што се у њима још спасти даје. Утолико у појави туђица има и нечега доброга. И кад би туђице само на томе и остале, не би пчелари могли ништа рећи против туђица. Али будући да туђице

нападају и друге добре кошнице, то су оне права напаст за пчеларе и они се морају бранити од ових незваних гостију, а морају знати и начин борбе, ако желе имати успеха.

И још нешто. Нико не треба да мисли, да се пчеле могу натерати, да туђице постану. То се бајаги постиже, ако своје пчеле прихранимо медом, коме смо дали и нешто алкохолна пића. Онда ће пчеле као пијане нападати туђе кошнице и своје госи доносити мед. У оваке глупости не треба веровати. На то не треба нико ни да мисли, али сваки треба да мисли, да непажњом и неразумним радом може лако да изазове туђице, које могу да му нанесу огромне штете.

Сима Жигић, парох.

Зашто се више пута у пролеће пчелиња друштва споро развијају?

Више пута ћемо чути, како се пчелари туже, да им друштва у пролеће слабо напредују, мада имају младе матице. Много пута стигне и багрена; у неких пчелара, кошнице се већ роје, а у неких нису друштва прешла ни пети оквир. Један пчелар већ је истресао мед од багрене и чека горушицу, а други нема меда ни за лек.

Шта је томе узрок? Ево их неколико:

1. Друштво којему је остављено у јесен мало меда, никад се неће, крај једнаке паше развијати, као друштво, које је имало довољно меда. И слабије друштво, којему је остављено задоста меда, престићи ће јаче друштво, које је кубурило без хране. Од меда постају пчеле, а од пчела мед. Зато ко жели, да му друштва у пролеће напредују и да на време стану на снагу, мора им у јесен остављати довољно меда, јер ни најбоља матица неће ширити легло, ако је у кошници невоља. Зато кад пчелар пред јесен опази, да му пчеле неће имати доста меда до пролетње паше, нека им врати од истресенога меда, колико им треба. Ако нема меда, нека им дода шећера, колико мисли да ће им требати. Увек је боље у јесен пчеле потпуно намирити, него их у пролеће из нужде прихрањивати. Прави рационалан пчелар не пушта, да дође у пролеће до прихрањивања из нужде. Рационалан пчелар прихрањује у пролеће само спекулативно, из рачуна.

2. Друштва слабо у пролеће напредују у крајевима, где нема ране пролетње паше. Добра пролетња паша више вреди, него не знам колико старог меда у кошници. У Фрушкој Гори, где има врло ране пролетње паше, друштва увек раније стану на снагу и спреме се за ројидбу него у Равноме Срему, где издашнија паша почиње тек месеца априла. Зато сваки пчелар мора водити рачун о пролетњој паши, кад настаје и колико траје, па према томе остављати пчелама меда. Где има већ у рано пролеће добре паше, остављаћемо пчелама мање меда, а где настаје пролетња паша доцкан, мора им се оставити у јесен више меда.

3. Мада кошница има у пролеће још довољно старога меда, опет се неће у крају без пролетње паше друштво тако брзо развијати, као у крају, где има пролетње паше. У таким крајевима, пчелари ће се помоћи прихрањивањем из рачуна. Без тога ће се друштва споро развијати, ма да имају још доста заклопљенога лањског меда. Најлакше ћемо спекулативно (из рачуна) прихрањивати, ако отклапамо мало помало мед дрљачом. Тиме се матица раздражи да живље леже, а уз то пчеле стари мед потроше и измешају га са новим медом, па пчелар нема кубуре приликом истресања меда. Најбољи је муљан мед за прихрањивање из рачуна, јер у њему има доста рђе. Шећер није за прихрањивање из рачуна. Неки мисле, да би се шећер могао давати и у пролеће, кад природа још не даје пчелама доста цветнога сока, али кад пчеле налазе у природи већ доста цветнога прашка. Не могу прихватити то мишљење, јер мед је мед, и шећер га у пролеће не може заменити, јер у шећеру нема свега онога, чега има у меду и што је потребно пчелињему леглу. Шећер није мед, ма га пчеле и инвертовале.

4. Пчелама треба у пролеће за легло много воде. Зато добро раде који у рано пролеће, кад је рђаво време, поје пчеле у кошницама. Ко не поји пчеле у кошницама, треба, чим почну пчеле излетати, да понаменшта по заклонитим и присојитим местима згодно појила. Чије кошнице имају задоста меда, а уз то се пази, да имају увек наблизу воде, томе ће друштва брзо напредовати. Уз мед вреди вода за половину колико и мед.

6. Да се друштва у пролеће добро развијају, потребна је пчелама и топлина. Зато за хладнога пролећа треба кошницу према јачини друштва стеснити т. ј. сувишно саће повадити, а није рђаво ни кошнице споља утопљавати. Што је у кошници у пролеће топлије, то се легло боље и брже развија, крај других увета, које смо напред набројали.

Добра паша и топли дани у пролеће подижу народе. Кад тога нема, може и вештина пчеларева убрзати развијање пчелињег друштва.

Ђ. Коларовић.

Разне вести.

Пример за углед. У Крагујевцу је обновљено старо, ратом потпуно упропашћено, пчеларско друштво, и носиће име: „Пчеларска Подружина Шумадија у Крагујевцу“. Тај глас колико је радостан толико је и значајан за нас пчеларе, што је ову обнову извела неколицина одушевљених пчелара, као што стоји у 1. чл. њихових друштвених правила „*својом личној иницијативом*“, дакле без утецаја и помоћи са стране.

Као што по митологији ускрсава птица феникс из својега пепела, тако ето ускрсава из пепела једно старо српско пчеларско друштво! Нека је срећно!!

Буде ли и по другим местима тако одушевљених и пчели-

њом слогом задахнутих људи, брзо ће се оснивати и нова пчеларска друштва, а кад то буде, неће нас глава болети, шта ће бити са лепом привредном граном, нашим народним пчеларством.

На збору друштвеном држаном 14. I. 1923. усвојена су друштвена правила, изабрана је управа и приступило се уписивању чланова. У *управном одбору* председник је: Петар Т. Теодоровић, окр. економ; потпредседник: Драгољуб Миленовић, руковал. окр. лозн. расадника; секретар и члан одбора: Витомир Јовановић, арт. капетан; одборници: Милан Миловановић, трговац, Владимир Павловић, трговац и економ, Миљко Џодић, рез. капет. економ 19. пешад. пука, Драгутин Ђурић.

У *надзор. одбору* председник је: Љубомир Недић сред. економ; чланови: Сретен Голубовић, учитељ, Максим Максимовић, кмет и Светислав М. Петровић, адм. техн. капетан.

КЊИЖЕВНОСТ.

До шиљања у штампу рукописа за 3. број нашега листа добили смо ове листове:

„Hrvatska Pčela“. Год. XLIII. бр. 1. Излази у Осеку сваког месеца. Уредник Ј. Мил. Љубић. Претплата на годину 25 Дин. Претплата шаље се уредништву у Осек, гор. град, Кокотова ул. 33.

„Slovenski Čebelar“. Год. 26. бр. 1. Излази у Љубљани. Уредник М. Хумек. Лист је орган пчелар. друштва за Словенију. Чланарина на годину 40 Дин.

„Slovenský včelár“. Год. I. бр. 1. Уредник Jur Babka. Излази у Трнави. Чланарина је 20 а претплата 24 Круне чеш.

„Jugoslavenska Pčela“. Год. IV. бр. 1. и 2. Излази у 2 месеца једампут у Загребу. Уредник П. Витман. Годишња претплата за старе чланове 20 Дин. а за нове 25 Дин.

„Česki Včelár“. Год. LVII. бр. 1. Излази у Прагу у половини сваког месеца. Уредник Др. А. Шенфелд. Претплата 20 Круна чеш.

Питања и одговори.

Пит. 7. — Често сам читао, да пчелар радом својим и непажњом изазове туђице. Ја нисам зимус ништа радио на пчелињаку, шта више нисам ни ишао на пчелињак, па су ми туђице зимус, сигурно за оних лепих дана, упропастиле четири кошнице. Ко је сад крив?!

Одгов. — Криви сте ви баш зато, што нисте ни ишли на пчелињак. Не могу вам на памет за сигурно рећи, зашто је то било, али ће по свој прилици бити, да је какво слабо друштво умрло крај меда, а туђице су само довршиле посао т. ј. развукле оно меда што су нашле. У по зиме не могу туђице направити велику штету, јер топлина траје тек неколико сахати, па док ту-

ђице нају мртво друштво, у том и сунце малакше, па морају да се склањају у своје топло клупче. Али могуће је да нису ни криве томе туђице. Ако сте у мртвим кошницама нашли пчеле сабијене у клупчету и ако саће није издриано нити мед развучен, онда нису кошницу упропастиле туђице, него је умрла, што пчеле нису могле да пређу на саће с медом. О туђицама прочитајте чланак г. Жигића „*ко је крив што се јављају шуђице?*“ у овом броју.

Пит. 8. — У јануару после излета нашао сам пред једном кошницом мртву матицу. Залишну матицу немам. Шта да радим, да ми кошница не пропадне?

Одгов. — Сад се не може помоћи без залишне матице. Оставите је за сад на миру, па кад се укаже први леп дан, после излета спојте је са суседном кошницом. Али пре пего што ћете је спојити, уверите се, је ли кошница заиста безматак, јер није немогуће, да је та кошница ушла у зиму са две матице, па је стара умрла и избачена. Сад већ има у кошницама помало легла. Нађете ли у тој кошници правилно легло, знак је да има матицу, и тада је нећете спајати.

Од управе и уредништва.

Молимо све, који се наквим послом обраћају било управи „Срп. Пчел. Задруге“ у Руму или уредништву „Српског Пчелара“ у Вел. Радинце, а желе да им се писмом одговори, да приложе у писму марну од 2 Динара (1 Дин. за поштарину а 1 Дин. за хартију).

Рукописе уредништву, треба шиљати најнасније до 10. дана свакога месеца (по нов. кал.).

Уједно молимо сва наше пошт. чланове и претплатнике, да што пре пошаљу чланарину-претплату, јер штампу треба уредно плаћати.

Уредништво „Срп. Пчелара“. Управа „Срп. Пчел. Задруге“.

О Г Л А С И.

Српска Пчеларска Задруга у Руми
прима наруџбину свих врсти кошница, од нај-
бољег материјала, по најнижој дневној цени.

Нечланови плаћају 10% више од чланова.

Има још малу залиху комплетних годишта
„Српског Пчелара“ од 1903.—1914. године.

Цена по годишту 20.— Дин.

„ПОЉОПРИВРЕДНИ ГЛАСНИК“

Једини велики илустровани пољопривредни лист у нашој држави. Излази двапут месечно на 16 великих страна, са драгоценим сликама из пољопривреде и многим стручним чланцима о напредној земљорадњи, сточарству и свима осталим гранама пољопривреде.

Лист се штампа ћирилицом и латиницом.

Сваки пољопривредник, који жели да напредује, треба да набави овај лист, а исто тако и сви они, којима на срцу лежи напредак нашег народа,

Претплатници „ПОЉОПРИВРЕДНОГ ГЛАСНИКА“ добивају бесплатне извештаје о свима питањима пољопривреде.

Годишња претплата 120 Динара. — Уредништво се налази у Новом Саду, Петра Зрињског улица број 2. — Телефон: 155.

1-3

Најпотребније пчеларске справе

као: Ричеове машине за вештачко саће, дуваљке, виђушке, помична пета и т. д. могу се добити у гвожђарској радњи

НИКОЛЕ МИЛЕУСНИЋА

трговца

РУМА.

3-12

Све врсте боја, лака, фирнајза, четака и парфимерија добивају се уз најумеренију цену у трговини

ОЗРЕНА ГРОЗДИЋА, РУМА

Краља Петра улица 183.

3-12

СРПСКА СРЕМСКА БАНКА Д. Д.

Р У М А.

Деоничарска главница: Дин. 2,000.000.—

Има своје филијале:
у Илону и Иригу.

Телефон бр. 11.

Адреса за брзојаве:
Сремска Банка.

ПРИМА

улоге на књижице и текуће рачуне, плаћа најбољу камату
и враћа без отказа.

ПОДЕЉУЈЕ

зајмове на менице, текуће рачуне и хипотекарне зајмове
на куће и земљишта.

ФИНАНСИРА

обртничка, трговачка и индустријска подuzeћа.

ОБАВЉА

све банковне послове брзо и кулантно. 3—12

ТВОРНИЦА ВУНЕНЕ РОБЕ Д. Д. ИЛОК.

Адреса за брзојаве: „Вунара“.

Телефон бр. 8.

Основана по Српској Сремској Банци д. д. Рума.

Творница се бави прерађивањем и израђивањем
вуне и продајом вунене робе (ћебета, марама
-- трикотаже, сваковрсних штофова и т. д.) --

3—12

Купује сваку количину вуне по дневној цени.

Чланарина је за чланове утемељаче једаред за увек 100.— Дин., а за редовне чланове 30.— Дин., годишње. Редовни чланови добивају лист бадава а утемељачи плаћају годишње за лист 15.— Дин. Претплата је за нечланове 30.— Дин. годишње, а плаћа се унапред за целу годину.

Претплату, рекламације и огласе треба шиљати »Српској Пчеларској Задрузи« у Руму. Рукописе, питања, књиге и листове у замену треба шиљати Ђорђу Коларовићу Вел. Радинци (п. Митровица) Срем.

Власник и издавалац „Српска Пчеларска Задруга“ у Руми.